

עטרת ישועה

לע"נ הגה"צ ר' יחזקאל אליהו בהגה"צ ר' יהושע הורוביץ זצ"ללה"ה

עלון מורחב לרגל שמחת נישואי החתן הרב משה הי"ו בן כ"ק מרן רבינו שליט"א

עטרת ראשינו

ממשנתו של הרב אב"ד שליט"א

האם מותר לישא אשה בפורים

דמצינו גבי חבילות חבילות, דכל דרבנן לגבי דאורייתא הוי כמדידות (מיהו אין להכריח מזה דבכל פריי הדינים שום הם, אלא בעיקר הרוב טעם שניהם שוה שלא יראה עליו כמשא, וכן דברי דאורייתא ודרבנן לא חיישנן לוח לענין חבילות חבילות ה"ה לענין אין מערבין שמחה בשמחה). וה"ל מצאתי ראי' גדולה לדברי, מהא דכ' המהרש"א ז"ל בכתובות מ"ו א' לבאר הא דכ' התוס' שם דנישואין בלא סעודה שרי לעשות ביו"ט. וכ' המהרש"א ז"ל שם וז"ל, וי"ל ליישב שסמכו בזה אמה שבאו לחלק בידו דשמחה בשמחה, ובתי' תורה, ופי' דייקא דלא חיישינן שמחה בשמחה סעודה לא הוי דאורייתא אלא דרבנן.

אמנם אם כן, יש להקי' למה דכתבו התוס' במו"ק ז"ל ב' ד"ה עשה, דבזה"ל שמחת יו"ט הוי מצוה רב מדרבנן כיון דליכא שלמי שמחה יעו"ש, ולפי"ז ה"ל מן הדין דבזה"ל ליכא איסור לישא נשים במועד, וזה לא יתכן. מיהו י"ל דכיון דמצוות שמחה הוי מצוה מדאורייתא, וכל תקון רבנן כעין דאורייתא תקון, ע"כ בזה"ל נמי אסור לישא אשה, דהוי כדבר שעיקרו של תורה (ומצינו כן לענין ברייתא, דתרומה בזה"ל אינ' דהוי דרבנן הוי כדבר שיש לו עיקר מה"ל היש"ש ז"ל בב"ק פ"ה ס"ל"ב בדברי בריהו פ"א אות י"ג והביא המג"א ז"ל בס' י"ד ס"ל). ובהערות הרמ"ש ז"ל שם במו"ק כתב דגם התוס' מודו דשמחה בזה"ל הוי חיוב תורה, ופי' דברייהו ז"ל בא"א.

ולפי"ז נלע"ד בענין לבאר הא דכ' התוס' במו"ק שם ד"ה מפני, דהא דנוהגין לעשות סעודת מילה ופדיון הבן במועד, ותיקשי הא אין מערבין שמחה בשמחה, ובתי' תורה ת"ל וז"ל ועי"ל דלא חיישינן שמחה בשמחה כי אם סעודת נישואין בלבד, וא"כ כונתם ז"ל, ולהג"ל י"ל דדוקא סעודת נישואין דהשמחה עצמה היא מצוה של תורה וכד"ל הרא"ש ז"ל בפ"ק דכתובות ס"ה בשם מהר"ם מרונטבורג ז"ל דיום ראשון של שמחת חתן הוי דאורייתא, ומגוף הסוגיא יש להוכיח כן, דהא רב קאמר דהא דאין נושאין נשים במועד היינו משום דדרשין ושמחת בחגך ולא בשבתך, וכ' התוס' ז"ל דה"ה דהוי דרשה גמורה ולא אסמכתא ומוכח דהשמחה בשמחה הוי דין תורה.

ומעתה י"ל דזהו כונת התוס' דדוקא שמחת נישואין אסור לערב בשמחת החגל דתירויהו חויה מצות שמחה מדאורייתא, אבל פדיון הבן דהוי מדרבנן (ואולי נכחמנן), ליכא איסור לעשותו ברגל וכד"ל. וגם ת"קא דהתוס' דס"ל דלשמואל דס"ל דאין מערבין שמחה בשמחה אלא לעשות סעודת פד"ה ברגל, י"ל דלא נתקנו על דיעקן הדין דאסור דרבנן בהדי שמחה של תורה מותר, אלא דס"ל דאין דמצות פד"ה"ב הוי מצוה דאורייתא אי"א גם הסעודה והשמחה שעושין לכבוד המצוה נישא בשמחה של תורה.

ואי כנים און בזאת י"ל להליק מזה בע"ה ב' הלכות מיוחדשות. (א) הגה התוס' במו"ק שם ה'ק, השני מותר ללאו מילה במועד הא אין מערבין שמחה בשמחה. ובתי' תורה יתירצו דאין מילה משומה קבוע ז"ל לבטל לא דמפני זה. והמג"א ז"ל בס' תקס"ק סק"י כתב דגם מילה שלא במזנה מ"מ כל שעתא ושעתא רמי עלי' חיוב למעול דאסור לעמוד ערל, יעו"ש. והנה לפי"ז נמצא דמילת גר אסורה במועד, דליכא איסורא לגוי לעמוד ערל על שיתגייר.

אמנם לדברינו הג"ל ז"ל דע"פ מילת גר קטן יאה מותר למעול במועד, לדעת התוס' בכתובות ז"ל א' בת"י קאמ' גיריות הקטן הוי רק מדרבנן ז"ל הריטב"א ז"ל שם בשם י"מ, דכיון דגוף המצוה ככהא גונא הוי רק מדרבנן א"כ גם השמחה והסעודה הוי רק מדרבנן.

כ) היכא דשמחת נישואין ויין מדרבנן וכגון כהונה שמת אישה בשמחה ואחיה מקדשין אותה, הגה להג"ל י"ה ה"ה דמותר לישא קטנה זו במועד, דכיון דשמחת הנישואין ככה"ג הוי רק מדרבנן מותר לעשותו במועד.

המצית העולה מהדברים

- [א] כהא דאין מערבין שמחה בשמחה, כתבו התוס' דהיינו מהאי טעמא דאין עושין חבילות חבילות, והנמוקי"ז ז"ל כתב דה"ט משום דאינו טעמא כראוי אבל אחת מהו.
- [ב] ומדברי התוס' נראה, דגם אל כלפי שמיא גליא דשמת כב' השמחות כראוי אסור לערב דנראה עליו כמשא.
- [ג] אל נפק"מ דלדמוקיה"ז וגם שמחה של רשות בהדי שמחה של מצוה ול' התוס' י"ל דהשמחה של תורה קפדינן לעשה לבו לכל אחת מהם. ודלפי"ז י"ל לחוש למאי דכ' האורחנים ז"ל בדמצינו אתת של תורה ואחת דמ"ס עושין חבילות חבילות, ולפי"ז להתוס' גם דינא דאין מערבין שמחה בשמחה י"ה מותר כשאתת של תורה והשני"ג מו"ס.
- [ד] ובהו"ש יש לבאר הא דכ' התוס' דרק בשמחה נישואין אסור אבל פד"ה"ב שמחה לעשות במועד, ד"ל דכונת ז"ל כיון דסעודת פד"ה הוי רק מדרבנן ז"ל ולפי"ז ז"ל נפק"מ בפלאה דנישואין קטנה מותר אביה דהוי רק מדרבנן מותר לעשותו במועד.
- [ה] ולפי"ז בפורים הי' הותר לישא אשה, ויש לבאר בזה דברי הרשב"א ז"ל, וכן יש ליישב בזה דברי מרן הב"י ז"ל דמותר לישא אשה בעיו"ט ולעשות הסעודה בליל יו"ט, ד"ל דכיון דשמחה בליל יו"ט הוי רק מדרבנן וכד' השא"ת"א ז"ל איפיק מותר.
- [ו] כפי' ליישב קושיית הקרן אורה ז"ל אלא דתקנו הקדמונים ז"ל לעשות שמחה לגמרה של תורה בשמחה ז"ל לא חשו ליה דאין מערבין שמחה בשמחה, והנ"ל נראה דהשמחה לגמרה של תורה הוי רק מדרבנן ולפיכך מותר לעשותו במועד.
- [ז] וכן יש להביא ראי' מיוחדת מדברי התוס' דאסור לעשות פד"ה במועד, לדעת הרמ"א ז"ל דאסור לעשות פד"ה ע"י שליח.

בעמדינו סמוך ליום נישואי בני שיח' אשא כפי בהודאה רון שיר ושבו לחי העולמים על גודל רחמינו וחסדינו עששה ועושה יעושה עמנו, ואני תפילה שהקב"ה הטוב והרחמן ישיפע שמחה זו שפע גדול ברוחניות ובגשמיות לכל בני ישראל, ומעניגא דיומא נכתוב בע"ה בענין שמחת נישואין.

הנה במועד קטן ח' ב' תנן "אין נושאין נשים במועד וכו' מפני שמחה היא לו" ואמרינן עלה בגמ' וכו' שמחה היא לו מאי הוי, (ויפ"ש) ז"ל וכו' שמחה אסורה ביו"ט) אמר רב יהודה אמר שמואל כו' אמר רבי אלעזר אמר רבי אושעיא ואמרי לה אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא לפי שאין מערבין שמחה בשמחה.

והנה טעמא דמילתא דאין מערבין שמחה בשמחה, כתבו התוס' שם ד"ה לפי, וז"ל "וטעם נראה קצת, דכמו שאין עושין מצות חבילות דבעינן שיהא לבו פנוי למצוה אחת ולא יפנה עצמו הימנה וכן שמחה בשמחה יהיה לבו פנוי בשמחה". והנמוקי' יוסף ז"ל כתב וז"ל, "פי' שאין שמח כראוי בכל אחת מהן". וכ"כ המאירי ז"ל וז"ל "שאין מערבין שמחה בשמחה של תורה האחת מתמעטת בחברתה".

והנה ליום ריהטא נראה דכולהו הני ראשונים ז"ל לטעם אחד נכתבו. מיהו מנה דכ' התוס' דנראה להא דאין עושין מצוות חבילות חבילות, מוכח דהוי טעם אחר, דהיי הא דאין עושין מצוות חבילות אין טעם מפני שממעט בהעסקותו כב' המצוות, אלא משום דנראה עליו כמשא, וכדכ' רש"י ז"ל בסוטה ח' א' ד"ה חבילות, והתוס' גופיהו שם ד"ה והא נמי כתבו טעם זה. ובע"ל לומר דמה שכ' התוס' במו"ק דבעי' שיהא לבו פנוי למצוה אחת, כונתם ז"ל דמח"ט גופא דבעי' שיהא לבו פנוי לכל מצוה ומצוה הוי זה נראה עליו כמשא כיון דאינו נותן דעתו ולבו לכל מצוה בפני עצמה.

ויש להכריח דלכו"פ בעינן לטעמא דמחזי עליו כמשא, דהא בפסחים ק"ב ב' אמרי' דאורייתא א"א אומרים ב' קדושות על כוס אחת משום אין עושין מצוות חבילות חבילות, והיי ה"ה הוי מדרבן קודם ברכת המזון ואח"כ אומר קידוש וא"כ לבו פנוי לכל מצוה דהרי עושה כל מצוה בנפרד, אלא כיון דעושה שתייהן על כוס אחת נראה דהוי עליו כמשא.

ומעתה לפי"ז, מדילפו התוס' הא דאין מערבין שמחה בשמחה מדינא דאין עושין מצוות חבילות, נראה דכונת התוס' דהא דאין מערבין שמחה בשמחה היינו נמי משום דנראה עליו כמשא, דכיון דבעי' שיהא לבו פנוי לכל שמחה בפני עצמה אינו יכול לערב בזה שמחה אחרת. ולמימרא, דגם אל און שהיה שלא נפגם בשמחתו כלל ולבו שמח כב' השמחות יחד, נלע"ד דנא שיתן לבו לכל שמחה בנפרד, אלא"כ נראה עליו כמשא.

וגלע"ד בענין ב' נפק"מ נפלאות בין ש' התוס' לבין ש' הנמוקי"ז והמאירי ז"ל.

(ה) הנה יש להסתפק האם שמחה של רשות מותר לעשות בהדי שמחה של מצוה או לא. והנה לדעת הנמוקי' יוסף ז"ל טעמא דאין מערבין שמחה בשמחה היינו משום דאינו טעמא כראוי בכל אחת מהן, נראה ברור, דשמחה של רשות נמי אסור בהדי שמחה של מצוה, ושמא חמירא טפי.

ויש להוכיח כן מהא דכ' המאירי ז"ל שם במו"ק וז"ל "אין צריך לומר שאין נושאין ביום טוב, שהיי עקר שמחת החג ביום טוב היא, אלא אפי' שבת שאין שמחה כתובה בו אין נושאין עליו על פי שנתקדשה כבר", ולפי"ז כונתו ז"ל צ"ע כיון דבשבת ליכא שמחה מה שייך בזה אין מערבין שמחה בשמחה, והנה"ל נראה מיהו, דהמאירי ז"ל לטעמיה אויל דטעמא דאין מערבין שמחה בשמחה היינו משום ששמחה האחת מתמעטת בחברתה כהנמוקי"ז ז"ל, ולפי"ז אפי' שמחה של רשות אין מערבין בשמחה של מצוה, וי"ל בשבתות נמי דליכא מצוות שמחה, מ"מ כיון דשמחים בו בבשר ויין ונוהגים בו מנהגי שמחה לפיכך אין נושאין בו אשה (והשיטתם ז"ל בכתובות ז' א' כתב בשם הרמב"ם ז"ל בפ"י מה"ל אישות הי"ד דאין נושאין נשים משום דאין מערבין שמחה בשמחה יעו"ש. והוא פלא, דמדברי הרמב"ם ז"ל שם נראה דרק לבני מועד כ' טעמא דהו' אבא לבני שבת אין לו טעם האחת אלא משום קנין בשבת, וכ"כ המהר"ם שם ז"ל וכו' בדברי המאירי ז"ל כאן במינוי ספר אור).

אבל לדעת התוס' דהא דאין מערבין שמחה בשמחה היינו משום דאינו טעמא כראוי בשמחה של רשות דלכבי' שמחה דאורייתא אין זה נחשב שמחה, לית לן בה.

(ז) הנה אי כנים און בענין זה, א"כ י"ל נפק"מ גדולה מזו. דהנה רבינו המאירי ז"ל בפסחים ק"ב ב' הביא בשם י"מ דבמצינו דרבנן בהדי מצוה דאורייתא מותר לעשות חבילות חבילות יעו"ש. והרמב"ם ז"ל בפכ"ט מה"ל שבת הי"ג כתב וז"ל, וכל יכיר ויקדש על כוס אחד שאין עושין שתי מצוות ככוס אחד, ומצות קידוש ומצות ברכת המזון שתי מצוות של תורה ה"ה. והגאון מוה"ר רפאל שפירא ז"ל וואלו"ח ז"ל בספרו תורת רפאל סי' א' ביאר דכונת המ"מ"ם ז"ל לאפוקי היכא דמצוה אחת מדאורייתא ומצוה אחת מדרבנן חבילות חבילות בזה משום מצוות חבילות חבילות, והיינו טעמא, משום דרבנן לגבי דאורייתא כרשות דמי. וכתב ולפי"ז כב' מצוות דרבנן אסור משום חבילות חבילות, והביא כן בשם הכת"ס ז"ל (דבריו ז"ל צ"ע דהא כ' דבב' מצוות דרבנן איכא משום מצוות חבילות חבילות, א"כ נמי ודלפי' המצוה דאורייתא לא איפתן לן במה שעושה עמה מצוה דרבנן דהוי עושה רוב עושה עמה, אבל ע"פ כלפי' המצוה דרבנן היא שרי לעשות עמה מצוה דאורייתא וכן ידבר האילו עושה עמה מצוה דרבנן וכו').

ומעתה נראה בענין לחוש, לדעת התוס' דטעמא דאין מערבין שמחה בשמחה היינו משום להא דחבילות חבילות, אי"כ לעשות שמחה שיהא חיוב מדרבנן בהדי שמחה שהיא מדאורייתא אי"כ מותר, כי היכא

והנה אי כנים און בענין זה, באת יש ליישב ג' קושיות חמורות. [א] הרשב"א ז"ל בשו"ת ז"ל ס' רמ"ו כתב בנידון השאלה אם מותר לישא אשה בפורים או לישא אסור משום אין מערבין שמחה בשמחה. וכתב וז"ל "תשובה מסתברא מותר מותר דשמחת בחגך כתיב בחגך ולא באשתך אבל בפורים מותר וכו' ובעינינו אלו הולכין להקל דמדרבנן הם". ומרן המחבר ז"ל באו"ח סי' תרצ"ו ס"ח העתיק דברי הרשב"א ז"ל לחלק, והרמ"א ז"ל בדר"מ נמי האריך להוכיח דמותר, ודלא כדעת מהר"י ברי"ן ז"ל שאסור, ודלא כדעת הכלבו ז"ל שנתקף בזה יעו"ש.

והמג"א ז"ל הנין דברי הרשב"א ז"ל דהיינו משום דלא קיי"ל כשמואל דאין מערבין שמחה בשמחה, אלא כרב דהא דאין נושאין נשים במועד היינו משום דכתיב ושמחת בחגך ולא באשתך. ולפי"ז אסיק המג"א ז"ל דלפי מה שכתב בס' תקמ"ו סק"א דקיי"ל כשמואל, אסור לישא אשה בפורים. והפרי"ז ז"ל בסוסי' תרצ"ו הוסיף, דמדברי התוס' נראה דגם לרב איכא דלינא דאין מערבין שמחה בשמחה, ומהאי טעמא הכריע כהמג"א ז"ל.

וקשיא לי בדברי המג"א ז"ל, דבס' תקמ"ו כתב דאי קיי"ל כשמואל יהי' הדין דאסור לעשות נישואין גם בלא סעודה במועד, דעיקר שמחה הוי בנישואין, אבל לרב מותר דעיקר הקפידא בסעודת בשר ויין יעו"ש. והנה מרן הב"י ז"ל באו"ח סי' תקמ"ו העתיק תשובת הרשב"א ז"ל דאסור לעשות נישואין במועד גם בלא סעודה, ודלעת המג"א ז"ל הרי מוכח מזה דפסק כשמואל, וא"כ היאך התיר הרשב"א ז"ל לישא אשה בפורים משום דקיי"ל כרב, וא"ע.

אבל לדברינו הג"ל א"ש כמין חומר, ויש לקיים פסק הרשב"א ז"ל גם לדעת שמואל, דכיון דשמחת פורים הוי מדרבנן א"כ ליכא איסור לעשות נישואין בפורים וכד"ל. ויש לומר בזה דבר מחודד, דמש"כ הרשב"א ז"ל "דמדרבנן הם" אין כונתו ז"ל דהא דאסור לישא נשים במועד הוי דרבנן, אלא כונתו ז"ל דשמחת פורים הוי רק מדרבנן.

והנה הרמ"א ז"ל בדרכ"מ שם, הביא דעת מהר"י וייל ז"ל דאסור לעשות סעודת פדיון הבן בפורים, והשג"ח עליו מדברי התוס' במו"ק ז"ל ב' דשרי לעשות סעודת פדיון הבן במועד יעו"ש. והנה להג"ל יש ליישב השגתו ז"ל, דהנה לעיל אייתנינן מדברי הכת"ס והותרת רפאל ז"ל דבב' מצוות דרבנן שפיר איכא משום מצוות חבילות חבילות, ולפי"ז ה"ה דאיכא בזה משום אין מערבין שמחה בשמחה, וכנ"ל. ואל"כ גם אל נפסוק דמותר לישא אשה בפורים מ"מ פדיון הבן גרע, דכיון דתירויהו הוי מצות שמחה מדרבנן, אין מערבין שמחה בשמחה.

ולפי"ז נמצא דבב' נפלא, דפורים הוי היפך ממועד. דבכל מועד אסור לישא אשה ומותר לעשות בו סעודת פדיון הבן וכנ"ל מדברי התוס', אבל בפורים הוי איפכא, דלישא אשה מותר אבל לעול סעודת פד"ה"ב אסור לדעת התוס'.

[ב] מרן הב"י ז"ל בס' תקמ"ו כתב דמותר לישא אשה בעיו"ט ולעשות הסעודה בליל יו"ט. ואע"ג דבשו"ת הרשב"א ז"ל מצא סתירה בזו, מ"מ כיון דמילי דרבנן גמ' בליל יו"ט קנטינן קורא. והמג"א ז"ל בס' תקמ"ו סק"ד הק, דהא התוס' במו"ק הוכיחו דלינא דאין מערבין שמחה בשמחה הוי דין תורה, ומכאן זה הכריע לאיסור.

ולדברינו הג"ל יש ליישב בענין דברי מרן הב"י ז"ל באופן נפלא. דהנה השאגת ארי' ז"ל בס' ס"ח הוכיח דמצות שמחה בליל יו"ט ראשון הוי רק מדרבנן, ומעתה לפי"ז, שפיר י"ל דכונת מרן הב"י ז"ל דמצינו שמחה בליל יו"ט הוי דרבנן ולפיכך מותר לישא אשה וכדברינו הג"ל. והא דכ' בלשון דיש לנקוט לקולא דמשמע דאיכא ספק בזה, י"ל כב' דריכס, או משום דלדעת הנמוקי"ז והמאירי ז"ל הג"ל בריש המאמר הרי גם היכא דהשמחה דרבנן אסור לישא אשה, או משום דלדעת הרי"ף ז"ל איכא מצוה שמחה גם בליל יו"ט וכד' השא"ת"א ז"ל שם דרו"ק.

[ג] הקרן אורה ז"ל במו"ק ח' ב' הג' וז"ל "יש לדקדק על תקנת הקדמונים לעשות התורה בשמחה עצמית, ואמאי לא חששו לעירוב תקנת שמחה, דמצוה לשמוח בגמרה של תורה", והנה להג"ל יש ליישב דהא דעושין שמחה לגמרה של תורה חויה מצות שמחה מדרבנן ולפיכך מותר לעשותו במועד.

ובהיותי בזה אבא העיר"ה, דיש להביא בענין ראי' נפלא מדברי התוס' הג"ל דמילה ליתא בשליחות וכדעת בעו"ה ז"ל בחומ"מ סי' שפ"ב סק"ד, וכן פדיון הבן ליתא בשליחות וכדעת הרמ"א ז"ל ביו"ד סי' ט"ה ס"י. דהנה אורח שמו"ז ז"ל בפ"י ס' טמומאט ארעת ה"א כתב סברא עצומה, דהא דאין עושין מצוות חבילות חבילות היינו דוקא במצוות שבגופו, אבל לעשות חשבויו על הבעלים ויכול לעשותה ע"י שליח, וכגון הפרשת תרומה, ליכא בזה משום חבילות חבילות, כיון שנתנה התורה לו רשות לפרוק החבילה על אחר שאינו מצווה כלל בזה. יעו"ש.

והנה לדברינו הג"ל, יהי' הדין דבוצר מצוות שאפשר לעשותם ע"י שליח, כ' היכא דאין ליה משום חבילות חבילות חבילות, ה"ה דליכא בזה משום אין מערבין שמחה בשמחה דחד דינא הוא וכנ"ל. ולפי"ז אי נימא דמילה ופד"ה"ב אפשר נמי ע"י שליח, צ"ע הא דכ' התוס' במו"ק בתי' נקא דאסור לעשות פד"ה"ב במועד משום אין מערבין שמחה בשמחה אל לענין חבילות חבילות אין פד"ה"ב ומילה בכלל כיון דאינן בשליחות, ובע"כ לפי"ז דס"ל כהרמ"א ז"ל דפדיון הבן ליתא בשליחות, וכן מקושיאם בני מילה, יהא מוכח דס"ל כדעת הש"ך ז"ל דמילה ליתא בשליחות, ואע"ג דסעודת מילה פד"ה"ב שפיר יאתא בשליחות, מה כן, ודאי דהתוס' שחקן היאך עושין פד"ה"ב במועד קאי אמצות פדיון ומילה) דרו"ק היטב.

עטרת זהב

פרקי הגות ומחשבה בפרשה

'לכן אמר כה אמר ה'אי כי הרחקתם בגוים וכי הפיצותם, בארצות ואחרי להם למקדש מטט וברצונם אשר באו שם' (ויקראל יט טו). ואחי ובתי למקדש מטט אמר רבי יצחק אילו בתי נכנסות ונתנו מדרשה שבבבל ורבי אלעזר אמר זה בית רבינו שבבבל (מגילה ט"ע א').

תכלית בריאת העולם היתה, בשביל ידשתמדעון ליה.ואת, כי אין מלך בלא עם,ולפני בריאת העולם והאדם אשר בו, לא היה מי שימליך את הקב"ה ויקבל את מלכותו. והדברים דקים, צדן דריון. וגם בתכלית הדקות והבהירות, אין ילוד אשה יכול להשיג את עונש הרצון העליון בכך שיקבלו בני אנוש את מלכותו, כי כלום חסר בבית המלך. ואמנם אין ראוי יודע עד מה, ואין אתנו אשר ידענו מטי בדבר נורא ונשגב זה. גם מבין הנביאים הראשונים ק'ו אנו אחרוניו האחרונים.

ואולם, זאת עלינו לדעת, כי הקב"ה צמצם עצמו והאציל מעצמו את כל הבחינות וההנהגות עד אשר נתנו אתהו העולם הגשמי שלנו, עם המושגים והחוקים שיש בו, וממילא יש שכל ותבונה במושגים של "אין מלך בלא עם", ושל "מדרך הטוב בלתי רטיב", וכר, ומהם ניתן לארוח בכנף הידיעה של הרצון הסותר והנעלם שיהי להקב"ה בראשית הבריאה. ועווא דרעווין - ידשתמדעון ליה.דהיינו, שיידעו ממנו ושיראו מלפניו.

והראצלה והצמצום של אורו האין סופי הקרוב ביותר אל בית האנוש, נקרא "שכינה", ע"ש בתי

אור ה' ה"שוכן בתוך התחתונים, במוחם בליבם ובמעיהם.

וזהו תכלית כל התורה אשר ניתנה לנו בני ישראל: שניחד קובי"ה, שהוא כינוי לאין סוף ולאולקות הבליתי מושגת רק בתורת "אמונה", עם שכניתי - שהיא כינוי לאור ה' השוכן אתנו בכל מקום.

...

וזהו תכלית בנין בית המקדש אשר היה ה"הראית השכינה", שהראת השכינה הכוונה, שהשכינה הקדושה התייחדה עם בעלה, עם האור אין סוף, וזאת מחמת שהיה מקום אחד בכל העולם כולו, ששם עבדו אותו יתברך בבהירות נפלאה,

בית רבינו שבבבל

ובאמת בלתי מתפשרת, ללא כל ספק וצדדים לכאן ולכאן, בידיעה אמיתית שאין צעה ותבונה נגד ה', והכל הלך כלול באחדות.

אבל בעוונותינו חרב בית המקדש, ובשל כך ירד לעולם "הסתר" ו"רוחש גדול", החושך הוא תוצאה של חוסר אמונה וכלבול המחווין.

כי למשל, אם אדם יודע את השכל שבכל דבר שעובר עליו,דהיינו, אם אדם יודע שיש תכלית לעניין שהוא עסוק בו כעת, אבל הוא יודע שיש "מעבר" לכל פרט ועניין שמתרגש ובא עליו, אזי הוא אכן עושה את מה שמוטל עליו בהקשר לעניין שהוא עסוק בו כעת, כאשר היה בית המקדש, שיהיה בבית הקדושה הזה,היה מתוך "שגח" ממש בזמןן בית המקדש.

בילדותי, זכיתי לגדול ברחוב של רבי חיים, וזכיתי לראות כמעט בכל יום את ה'נוסח", ולאשוף אל שיהיה בבית הקדושה,הכל התגמד נוכח השמחה התהומית שהיתה שם.

כל ה'ביעות' שהיה לי עם חברים, כל ה'ביעות' שהיו לנו עם השכנים - ואתם זוכרים, בני ברק בתקופה של ה'יוועדה הקרואה", כאשר כל מרפסת הפכה לאחד, וכל הצד הפכה לעמודים של מרפסת חדשה, והתורים הארוכים ל'דיני תורות' לא ידעו שכינה, גם ברחוב רשבים ודבורה הנביאה - - -

היה בית אחד שעזקן מכל הדברים ה"עצומים" האלו, וטען, בלי מילים, שמדובר ב'שיתויות' ותו לא.

בבית הזה, המזינים היו משק. והארוחות היו בכלים הכי פשוטים שבעולם. ובשיא החום הבני ברקי, היה בעל הבית, רבי חיים קדישא, יושב במעלה גרם המדרגות, עם סטנדי, ושואג באלם קול לכל ה'סביבה': 'תראו כמה החיים פשוטים ואמתיים!' 'טעמו ראו!' 'שובו אל אצותיכם!' 'ח'דלו עוד מלהיות עניים'!

וכל הביעות נכנסו לפרופרציה, והשכינה הקדושה קיבלה מענה, קיבלה מקום אמיתי

שמכרין על היוועה חלק מקו"ח.

והשבו, עם שמחת פורים, פרח לו איש האמת והשמחה.

"בית רבינו שבבבל' חרב!

...

אתם יודעים ודאי, שכתוב בספרים הקדושים שצדיקים מסתלק לבית עולמו, הוא משאיר ירושה אל כל מדרגותיו הרחניות,וכל מי שרוצה יכול לבוא ולתפוס.

שהגענתי השמועה שרבי חיים איננו עמנו, התחלתי ימד לחשוב איוז "מדרגה" אני יכול

עטרת פז

ממחשבת המוסר

בקרובי אקדש

לרגל הנישואין של החתן המופלג הרב משה הי"ו בנו של אדמו"ר שליט"א, נכתבו היישר מן הלוויה של שר התורה צוקלסר'ה' ולעסוק בעניני שמחה, כמו בפרשת השבוע ועוד ואבירו מתו ביום השמיני במילואים יום שמחה ומיוחד נוסף "שש עטרות". שש נלקח ממנו בעיצומו של גג הפורים והנפך לאבל מחולנו וכדאינת בברכות לא' "גילו ברעדה" אמר להם רב המונגא זוטי "ווי לו דמיתגן" "ווי לו דמיתגן" זה מהלך חשד, ממתיה וחיים שממשים בערבווביא לזכור שמעולם הזה הוא רק פרודודו לעולם הבא וצריך לשמוח בכל עת ובכל שעה שזכינו להיות לגינוי לחתן כמו שנאמר 'ביום חתונתו וביום שמחת לבו' 'כמשעל לחתן על כלה' עם כל צדן לשמחו. ולכן קולחים בדתן של החתונה אף שאינו ירא שמים כל כך. אך **כיון שגורם שמחה לחתן וכלה נתעלה חתן וכמו שאנו רואים בשבעת השמחה של מלך בשר ודם נוותן חירות הצדיקים אשר האי מלכים שמים לארץ, ובפרט בעת שמחת הצדיקים אשר האי מלכים כבי הילולא דמאי להריק עלינו ברכה ולמלא אסמינו ברכות וישועות, ומהם ניקח לעבוד ה' בשמחה ובטוב לבב מרוב כל רבינו הנשר הגדול הרמב"ם קבע במחק לשוננו הזהב הלכות הקדושה אינו שורה אלא מתוך שמחה. ובפרט כי יש שמחה ומעלה עד שזוכים לומר **בברכות המזון שהשמחה במעונו ולכלה שבעת טובותיו וזכרתו בברכות שגפיעים בעת שמחת נשואין**. וכן **שמעתי נאם הרבי מלובלין ז"ל שלכן קראים בעל שמחה. שהוא כבוש להיות אדן ובעל על כל דבר שמחה ליתן לאחריה השמפעות נובות וכן הנה קבלה בידי חסידים ואנשי מעשה לנסוע לצדיקים בעת שמחתם שמשם יגיעו לראש שמים בוודאי.** ואשר לו **שממח חתן וכלה לשם שמים**. עיי"ש נודו ותחיה לפז.**

מערת מובן מה שנהגו חסידים ואנשי מעשה להסתופץ בצל הקודש ודוקא בעתות שמחה, כמו שמבא הרה"צ דוברעיש ש"ב מביטא בספרו "קדושת השדה" (ס' יבוא חיודשים עמיקים, מדבש מתיקים, מארית עינים, קרים מוחב פורים, וגם ספורים נאים ועברתי שמועיהם, מעשהיה של צדיקים והנהגותיהם) (ס' כחד); שנים שפרש יוסף ממנו ובשמש בשרותיו יבחי ויחיי רוח יעקב שירה עליו רוח הקודש. ... עיי"ש מתק לשון קדשו), בהיכלאל מדלכא מרנא אור שבעת הימים המעש"ט זיי"ע ותלמידיו ותלמידי השמחה למלדייו נקבעת ותנחדוד עבודת השמחה כיוסוד ופינה לכל עבודת ה', זה השער לה' חסידים יבואו בו, ורבותינו מאורינו הפליגו עד מאד במעלת השמחה וסגולותיה שמקורה בפרשת הקדושה, מאידך דרשו בעבודת הטוב כי כוננת שמחה, ובפרט צדיק, יש לו כח ביותר לבקר ולהשפיע, כי נתלבש בו אליהו ... וידוע לכל

עטרת המקרא

באורים בפרשה בדרך הפשט

פרשת שמיני

א. שתוי יין, בספרא איתא מנלן לרבות יציאה כביאה כו'.

ורביחזוי רבינו חיים הלוי (פ"א מביאת מקדש) הביא מכאן ראייה לשיטת הרמב"ם דאיכא איסור על כניסת למקדש אף בלא עבודה, דאז יש לדון אם יציאה נחשבת כביאה. אולם לדעת הרמב"ם לדיכא חיוב אלא על עבודה בשכרות, צ"ב מה אכפ"ל אם העבודה נעשית דרך ביאה או יציאה. ע"ש מה שיישב. והנה אף לדעת הרמב"ם יש חילוק בין כניסה לבד לעבודה, דלע כניסה ליכא כ"א לאו, ועל עבודה איכא חיוב מיתה. וברמב"ם ה"טז מבואר הדבואת דשעת יציאה הוא גם על עבודה בשעת יציאה, ואי"כ לכאורה דברי התר"כ עונים ביאור אף לשיטת הרמב"ם. אולם נראה דחלוקה הוא עבודה המחייבת מיתה לדעת הרמב"ם, מעבודה המחייבת מיתה לדעת הרמב"ן, לדעת הרמב"ם כיון הדלאו כולל כניסה, אי"כ מסתבר דאף החיוב בעבודה הוא לא חיוב איסור בפניו, אלא הוא כניסה באופן חמור יותר, דהיינו כניסה שלבסוף באת לידי עבודה, ולכן גם לענין עבודה ימשו של הדבד באופן הביאה. ורק לדעת הרמב"ן הדמחייב

שבת טו. ואכמ"ל.

עטרת הפידים

ממשנת החסידות על־פרשת השבוע

ובכן צדיקים רבים וישמחו

לרגל שמחת בית צדיקים שמחת הנישואין בחצרות דזיקוב - קארלין סטאלין

כתב הרה"ק המגיד רבי שלמה מלוצק זי"ע תלמיד מובהק להרב המגיד הגדול הרבי ר' בער ממעזריטש זי"ע (שנתמה על ידו לכתוב ספרו הק' 'ליקוטי אמרים - מגיד דבריו ליעקב כפי שכתב בעידן חדוותא זו, הזמן גרמא לעסוק במעלת השמחה בעבודת השני"ת, אשר נטאב בעז"ה במלוא קפניים שממחה זו, וכבר נודע מה שדרשו חכמינו ז"ל במדרש זוה"ק (פרשת פנחס. ט"ט): "ונקנלו, וישרו לון לְיִשְׂרָאֵל לְשִׁפְאָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְשִׁכְנִיתָיָה בְּתַרְנַן דְּלַהוּן. דְּכְתִיב, (תהילים קמט) לְשִׁמְךָ יִשְׂרָאֵל בְּעוֹשֵׂי. הַהוּא תְרַנֵּן דְיִשְׂרָאֵל לְאוּ אִיהוּ, אֶלְא בְּעוֹשֵׂי. בְּעוֹשֵׂי. בְּעוֹשֵׂי מְקַיֵּי לֵיהּ. אֶלְא אֵילִין קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְשִׁכְנִיתָיָה, וְאִבּוֹי וְאָמוֹ, דְאֵין עַל גַּב דְמִיתָה. קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֶשְׁקֵר לּוֹן מִגֵּן עָדוֹ, וְאֵייתִי לּוֹן עִיפּוֹן לְהַהוּא תְרַנֵּן, לְנִטְלָא חֻלְקָא דְתַרְנַן עִם קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְשִׁכְנִיתָיָה... (ובתשובה ללהי: מַגֵּן לֵנוּ שְׁנֵי לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל לְשִׁמְךָ אֶת קוּדְשׁ בְּרַךְ הוּא וְשִׁכְנִיתוּ בְּתַרְנַנְךָ? שְׂכַתוֹ (תהלים קמט) לְשִׁמְךָ יִשְׂרָאֵל בְּעוֹשֵׂי. אוֹתָהּ תְרַנֵּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל אֵינָה, אֶלְא בְּעוֹשֵׂי! בְּעוֹשֵׂי צִיר לּוֹ לְכַתְבּוֹ! אֶלְא אֵלּוֹ קוּדְשׁ בְּרַךְ הוּא וְשִׁכְנִיתוֹ, וְאִבּוֹי וְאָמוֹ. שְׁאֵל עַל גַּב שְׂמַחַה, הַקְדוּשׁ בְּרַךְ הוּא עוֹקְרֵם מִגֵּן עָדוֹ וּמְבִיאֵם עִמּוֹ לְאוֹתָהּ תְרַנֵּן, לְקַחַת חֵלֶק לַ תְרַנֵּן עִם הַקְדוּשׁ בְּרַךְ הוּא וְשִׁכְנִיתוֹ...), מערת עלינו לראות את בעל השמועות עומדים לנגדינו ללמוד תורתם הקדושה ומשנתם הבהירה בענין זה, אשרינו עם נטוב חלקינו ומה נעים גורלינו ומה יפה ירושתינו בזמן שמחתנו בעת שהשמחה במעונם ובמעונו שעלינוים שישו בעת שתחתונים עולזים והקב"ה מלכין שמים לארץ, ובפרט בעת שמחת הצדיקים אשר האי מלכים כבי הילולא דמאי להריק עלינו ברכה ולמלא אסמינו ברכות וישועות, ומהם ניקח לעבוד ה' בשמחה ובטוב לבב מרוב כל רבינו הנשר הגדול הרמב"ם קבע במחק לשוננו הזהב הלכות הקדושה אינו שורה אלא מתוך שמחה. ובפרט כי יש שמחה ומעלה עד שזוכים לומר **בברכות המזון שהשמחה במעונו ולכלה שבעת טובותיו וזכרתו בברכות שגפיעים בעת שמחת נשואין**. וכן **שמעתי נאם הרבי מלובלין ז"ל שלכן קראים בעל שמחה. שהוא כבוש להיות אדן ובעל על כל דבר שמחה ליתן לאחריה השמפעות נובות וכן הנה קבלה בידי חסידים ואנשי מעשה לנסוע לצדיקים בעת שמחתם שמשם יגיעו לראש שמים בוודאי.** ואשר לו **שממח חתן וכלה לשם שמים**. עיי"ש נודו ותחיה לפז.

הספור הנורא מרביה"ק מר"ן מראפשיץ זי"ע אשר המשיך רפואה שלא כדרך הטבע לחולה משותק בלכתו לחופת נכדו. והרבה סיפורים ידועים בזה, וכפי להרחיב עוד ועוד ואכ"מ. בעידן חדוותא זו, הזמן גרמא לעסוק במעלת השמחה בעבודת השני"ת, אשר נטאב בעז"ה במלוא קפניים שממחה זו, וכבר נודע מה שדרשו חכמינו ז"ל במדרש זוה"ק (פרשת פנחס. ט"ט): "ונקנלו, וישרו לון לְיִשְׂרָאֵל לְשִׁפְאָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְשִׁכְנִיתָיָה בְּתַרְנַן דְּלַהוּן. דְּכְתִיב, (תהילים קמט) לְשִׁמְךָ יִשְׂרָאֵל בְּעוֹשֵׂי. הַהוּא תְרַנֵּן דְיִשְׂרָאֵל לְאוּ אִיהוּ, אֶלְא בְּעוֹשֵׂי. בְּעוֹשֵׂי. בְּעוֹשֵׂי מְקַיֵּי לֵיהּ. אֶלְא אֵילִין קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְשִׁכְנִיתָיָה, וְאִבּוֹי וְאָמוֹ, דְאֵין עַל גַּב דְמִיתָה. קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֶשְׁקֵר לּוֹן מִגֵּן עָדוֹ, וְאֵייתִי לּוֹן עִיפּוֹן לְהַהוּא תְרַנֵּן, לְנִטְלָא חֻלְקָא דְתַרְנַן עִם קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְשִׁכְנִיתָיָה... (ובתשובה ללהי: מַגֵּן לֵנוּ שְׁנֵי לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל לְשִׁמְךָ אֶת קוּדְשׁ בְּרַךְ הוּא וְשִׁכְנִיתוּ בְּתַרְנַנְךָ? שְׂכַתוֹ (תהלים קמט) לְשִׁמְךָ יִשְׂרָאֵל בְּעוֹשֵׂי. אוֹתָהּ תְרַנֵּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל אֵינָה, אֶלְא בְּעוֹשֵׂי! בְּעוֹשֵׂי צִיר לּוֹ לְכַתְבּוֹ! אֶלְא אֵלּוֹ קוּדְשׁ בְּרַךְ הוּא וְשִׁכְנִיתוֹ, וְאִבּוֹי וְאָמוֹ. שְׁאֵל עַל גַּב שְׂמַחַה, הַקְדוּשׁ בְּרַךְ הוּא עוֹקְרֵם מִגֵּן עָדוֹ וּמְבִיאֵם עִמּוֹ לְאוֹתָהּ תְרַנֵּן, לְקַחַת חֵלֶק לַ תְרַנֵּן עִם הַקְדוּשׁ בְּרַךְ הוּא וְשִׁכְנִיתוֹ...), מערת עלינו לראות את בעל השמועות עומדים לנגדינו ללמוד תורתם הקדושה ומשנתם הבהירה בענין זה, אשרינו עם נטוב חלקינו ומה נעים גורלינו ומה יפה ירושתינו בזמן שמחתנו בעת שהשמחה במעונם ובמעונו שעלינוים שישו בעת שתחתונים עולזים והקב"ה מלכין שמים לארץ, ובפרט בעת שמחת הצדיקים אשר האי מלכים כבי הילולא דמאי להריק עלינו ברכה ולמלא אסמינו ברכות וישועות, ומהם ניקח לעבוד ה' בשמחה ובטוב לבב מרוב כל רבינו הנשר הגדול הרמב"ם קבע במחק לשוננו הזהב הלכות הקדושה אינו שורה אלא מתוך שמחה. ובפרט כי יש שמחה ומעלה עד שזוכים לומר **בברכות המזון שהשמחה במעונו ולכלה שבעת טובותיו וזכרתו בברכות שגפיעים בעת שמחת נשואין**. וכן **שמעתי נאם הרבי מלובלין ז"ל שלכן קראים בעל שמחה. שהוא כבוש להיות אדן ובעל על כל דבר שמחה ליתן לאחריה השמפעות נובות וכן הנה קבלה בידי חסידים ואנשי מעשה לנסוע לצדיקים בעת שמחתם שמשם יגיעו לראש שמים בוודאי.** ואשר לו **שממח חתן וכלה לשם שמים**. עיי"ש נודו ותחיה לפז.

הספור הנורא מרביה"ק מר"ן מראפשיץ זי"ע אשר המשיך רפואה שלא כדרך הטבע לחולה משותק בלכתו לחופת נכדו. והרבה סיפורים ידועים בזה, וכפי להרחיב עוד ועוד ואכ"מ. בעידן חדוותא זו, הזמן גרמא לעסוק במעלת השמחה בעבודת השני"ת, אשר נטאב בעז"ה במלוא קפניים שממחה זו, וכבר נודע מה שדרשו חכמינו ז"ל במדרש זוה"ק (פרשת פנחס. ט"ט): "ונקנלו, וישרו לון לְיִשְׂרָאֵל לְשִׁפְאָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְשִׁכְנִיתָיָה בְּתַרְנַן דְּלַהוּן. דְּכְתִיב, (תהילים קמט) לְשִׁמְךָ יִשְׂרָאֵל בְּעוֹשֵׂי. הַהוּא תְרַנֵּן דְיִשְׂרָאֵל לְאוּ אִיהוּ, אֶלְא בְּעוֹשֵׂי. בְּעוֹשֵׂי. בְּעוֹשֵׂי מְקַיֵּי לֵיהּ. אֶלְא אֵילִין קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְשִׁכְנִיתָיָה, וְאִבּוֹי וְאָמוֹ, דְאֵין עַל גַּב דְמִיתָה. קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֶשְׁקֵר לּוֹן מִגֵּן עָדוֹ, וְאֵייתִי לּוֹן עִיפּוֹן לְהַהוּא תְרַנֵּן, לְנִטְלָא חֻלְקָא דְתַרְנַן עִם קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְשִׁכְנִיתָיָה... (ובתשובה ללהי: מַגֵּן לֵנוּ שְׁנֵי לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל לְשִׁמְךָ אֶת קוּדְשׁ בְּרַךְ הוּא וְשִׁכְנִיתוּ בְּתַרְנַנְךָ? שְׂכַתוֹ (תהלים קמט) לְשִׁמְךָ יִשְׂרָאֵל בְּעוֹשֵׂי. אוֹתָהּ תְרַנֵּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל אֵינָה, אֶלְא בְּעוֹשֵׂי! בְּעוֹשֵׂי צִיר לּוֹ לְכַתְבּוֹ! אֶלְא אֵלּוֹ קוּדְשׁ בְּרַךְ הוּא וְשִׁכְנִיתוֹ, וְאִבּוֹי וְאָמוֹ. שְׁאֵל עַל גַּב שְׂמַחַה, הַקְדוּשׁ בְּרַךְ הוּא עוֹקְרֵם מִגֵּן עָדוֹ וּמְבִיאֵם עִמּוֹ לְאוֹתָהּ תְרַנֵּן, לְקַחַת חֵלֶק לַ תְרַנֵּן עִם הַקְדוּשׁ בְּרַךְ הוּא וְשִׁכְנִיתוֹ...), מערת עלינו לראות את בעל השמועות עומדים לנגדינו ללמוד תורתם הקדושה ומשנתם הבהירה בענין זה, אשרינו עם נטוב חלקינו ומה נעים גורלינו ומה יפה ירושתינו בזמן שמחתנו בעת שהשמחה במעונם ובמעונו שעלינוים שישו בעת שתחתונים עולזים והקב"ה מלכין שמים לארץ, ובפרט בעת שמחת הצדיקים אשר האי מלכים כבי הילולא דמאי להריק עלינו ברכה ולמלא אסמינו ברכות וישועות, ומהם ניקח לעבוד ה' בשמחה ובטוב לבב מרוב כל רבינו הנשר הגדול הרמב"ם קבע במחק לשוננו הזהב הלכות הקדושה אינו שורה אלא מתוך שמחה. ובפרט כי יש שמחה ומעלה עד שזוכים לומר **בברכות המזון שהשמחה במעונו ולכלה שבעת טובותיו וזכרתו בברכות שגפיעים בעת שמחת נשואין**. וכן **שמעתי נאם הרבי מלובלין ז"ל שלכן קראים בעל שמחה. שהוא כבוש להיות אדן ובעל על כל דבר שמחה ליתן לאחריה השמפעות נובות וכן הנה קבלה בידי חסידים ואנשי מעשה לנסוע לצדיקים בעת שמחתם שמשם יגיעו לראש שמים בוודאי.** ואשר לו **שממח חתן וכלה לשם שמים**. עיי"ש נודו ותחיה לפז.

המשך בעמ' ?

עטרות זדימון

החקירים בפרשת השבוע

המאמר שלפנינו נכתב לכבוד חתונת בן כ"ק מורינו שליט"א נטע שעשונים כבר משה נ"י. ויהי"ד שהזיווג יעלה פי"ה יזכר לבנות בית נאמן בישראל דורות ישרים ומבורכים בכרם בית ישראל.

כתב השוע"ע יו"ד סי' קעט ס"ב, **נהגו שאין מתחילין בב' ובר', ואין נושאים נשים אלא במילוי הלבנה**. וכי"ג גם הרמ"א באה"ע סי' ט"ג, **ונהגו שלא לישא נשים אלא בתחלת החדש, בעוד שהלבנה במלואה**. ומקור הדיבור הוא בתשובת הרמב"ן הנדפסת בתשובות המיוחסות לרמב"ן סי' רפ"ג וז"ל שם, **מה שנהגין שאין נושאין נשים עד מלוי הלבנה באלו הארצות, אינו ניוחש אלא כשם שמושחין המלכים על המעין דמלשך מקפדיין, כן עושין במלוי לבנו חסרונן, וסימנא טבא הוא. כדרך שמושכין וין בציונות לפני חתנים ואין בו טעם דרכי האמורי**. והגר"א בביאור השוע"ע מביא לזה מקור בתקו"ז.

ובכתר ראש (הנהגות הגר"ח מוולוז'ין) כתב, **רבינו ז"ל עשה חתנות בנו בסוף החדש ואמר שאין להקפיד על הזמנים ובהו פי' הפסוק (תהלים לט ט) בידך עתותי**. וכן איתא בערוך השלחן אה"ע סי' סד סי"ג, **ויותר טוב שלא להקפיד כלל בזה, שנאמר וברבים יו"י תמים תהיה עם ז' אלקיך**. והרי בסיומן ברכה לרדים ולאדם אין מקפדיין אף שזה נזכר בגמ', **וכן מהו שלא נזכר בגמ' כלל, ואפשר, מפני שישראל מונין ללבנה ובמשלו ללבנה לכן נהגו להקפיד**. ועוד, דאין הקפידא שלא להעמיד בחסרונה אלא לסימן טוב להעמיד במילואה. ומ"מ יותר טוב להקפיד על מה שנאמר בגמ'.

ובשם הראש (הנהגות הגר"ח מוולוז'ין) כתב, **רבינו ז"ל עשה חתנות מקורב, עמדנו לפני קביעת תאריך של חתונה, והיתה לנו אפשרות לקבוע את השמחה בסוף החדש או בתחילת החדש, כאשר יותר נה חתן לקבוע בסוף החדש, אבל מרן זצ"ל לא נחה דעתו בכך, כיון שנבואר שלתחילה יקבעו חתונה בתחילת החדש, כאשר אמרתי לפניו, הלא מבואר בשם רבי חיים וואליינער ורבינו הגר"א שאמרו 'בידך עיתותי', ולא חיישינו לתחילת או סוף חודש, וכן נוהגים רבים. השיב לי בלבביות, 'אמת, נכון', אך אז הוסיף והרים את שתי ידיו כשכולנו נרגש, 'אבל אין אפשר לעקוב על דבר שכתוב פעמיים בשלחן ערוך? גם ביו"ד וגם באה"ע?!!'. וחזר על זה כמה פעמים בהתרגשות מדהימה, 'פעמיים בשלחן ערוך פעמיים בשולחן ערוך'.**

והנה יש לדון מתי נחשב זמן חסרון הלבנה. הדנה מלשון הרמ"א בתחילת החדש שממע שכוונתו בחלק הראשון של החדש דייקא, היינו עד ט"ו לחודש. וכן לכאורה מבואר מהרמ"א שהביא הגר"א מהתיקו"ז, 'עיניש שמחלק החדש לי"ד ימים ראשונים וי"ד ימים אחרונים. ובערוך השלחן הג"ל הדבר מפורש שכתב, **נהגו שלא לישא נשים אלא בחצי חדש הראשון שהלבנה מתוספת והולכת בלי בחסרונה**. וכפי פתחי תשובה באה"ע שם, שהביא הדמקנה קשה על גבי חתונה שנוהגים שלא לישא נשים אחר י"ז תמוז, תיפוק ליה דהוא בסוף החדש. ומבואר מקמישית המקנה, דס"ל דתחילת החדש היינו עד אמצע החדש ותו לא.

אמנם ראיתי בשם הגר"י קמנצני זצ"ל שכתבו שכוונת הרמ"א 'מילוי הלבנה' הוא עד כי"ב לחודש שעד אז נחשבת הלבנה עדיין במילואה. ומקור לה ע"ד הפשט נראה מדברי החת"ס בתשובה אורח סי' א' קב שכתב, **א"ל נ' עוד יותר, כי היכי דאמרינן אחר ז' כבר נתבסמה וכמילוי פגימתה דמי, וכמ"ש בתשובת רמ"ע סי' ס"ח הג"ל עד ז' נראית פגימתה ונגזיא הוא אלה. אם כן לפי' ה' ראוי לומר בתחלתן כן סופה, ועד ז' ימים האחרונים שבחדש יכול לבקר שאח הוא פגימה שלה כמו ז' ימים הראשונים. והא דלא מברכים אלא עד ט"ז, היינו לפי מה שסיים תשובת רמ"ע, דימי ברכתה הם ס' מתחלת ז' עד תחלת ט"ו לרידיה, ה"ל ט' ימים ט"ז בלגמיה עד גלגל הירח ע"ז, ולדין מוזין ז' עד סוף יום ט"ז שהוא תחלת יום ח"ט ט' ימים קבעו לברכה, ומשום פחת וחסרון ליכא עדיין.**

ובספר שערי יששכר (מהנהיג' ממאנקאטש זיע"א) מאמר הירחים את כ"ב, כתב, שקיבל מאבותיו עד כי"ג לחודש שלא שנסתפק אם עד בכלל או ולא עד כלכל. ובטעם הדבר, כתב שם ע"פ דברי הרמ"ע מפאנו (מאמר אמ כל חי' ח"א פ"ט) **אם כן שיש תשובות המאנוים ז"ל, שבעת ימים קודם ראית הלבנה מדת רחמים עורכת מלחמה עם סמאל וחייליו על המעוט והשער תגר עם איש חלק על קנאה יפה ללבנה, ולפי"א כתב שם, דבחדש שיש בו כי"ט ימים זמן המלחמה מתחיל ביום כ"ג לחודש ומאז ק"א לישא נשים, ובחדש שיש בו ל' יום מתחיל בכ"ד לחודש ומותר לישא ביום כ"א.**

ובשיד חמד מערכת חתן וכלה כתב וז"ל **ולפני איהו שנים במכתב שולח ל' ידידי ר' מופלג מוסקט' למדינה זו, מר ניהו הרב הגדול משה ל' שניאור זלמן פיינשטיין המאבד"ק חאטסאן ז"ל, ראיתי שהוציא ממלל זה וישאין בזמן חיסור הלבנה, חודש אחד וחדש אלול, דבשנייהם לית דחשוי להא לחיסור הלבנה וכן ונ"ל הטעם שהקלו בהם, לפי שבחדש אדר נאמר בו והחדש אשר נהפך להם מיוגן לשמחה ומאבל ליום טוב וכל החדש במשע, ומשונשנא אדר מרביים בשמחה, ובר ישראל אדיית ליה דינא בהדי וכו' דבריא מוליה, וכן בחדוש אלול כתב שם, דהואיל ואיתא במגילת תענית כמה נסים גשמיים שנעשו לישראל בענייני נישואין, נעשה מולא דנישואין בריא בחודש אלול, וגם מזלו מול בתולה, וגם הוא מסליל ימי רצון שעלה משה בהר לקבל לחות אחרונתו. אמנם אמרתי חמד מפקקם עם מכהה טעמים בדברים, וכו' ס"ל שאין לחלק בין החדשים. לעומת זאת, הדרכי תשובה ביו"ד קעט הסכים לנבי חודש אלול. וז"ל שם, אמנם הנה שמעתי**

דז'יקוב

ע"ש מרן רבינו'ק בעל עטרת ישועה ור"א
בשיטת
הנהיג רבו חיים מאיר הורוביץ שליט"א
אבדק"ק דז'יקוב

שמחו בה' וגילו צדיקים והרגינו כל ישרי לב

ברגשי ששון ושמחה נעלה על ראש שמחתנו,
נמלא פינו תהילה קדם מורה מורינו ורבינו ועטרת תפארת ראשינו,
גילה רינה דיצה וחדוה אהבה אחוה שלום ורעות לנור תפארתינו, מע"כ אבינו רועינו

- ס ומן וסועד תלמידי חכמים להשקות יינה של תורה ומענדנים באהבה ובהמלה, בחכמה ותבונה בעצה ותושיה בהארת פני
- י דיו רב לו בכל מכמני התורה, לא אניס ליה כל רו מאלפניו בינה והשכל מתורתו הרחבה והעמוקה מני ים, בגאון ועו ז
- מ רא דכולא תלמודא, מלכים יובילו ויציעו לפניו ספק ושאל בסברה בחריפות כדרך אבונה"ק זי"ע יפרק הרים ויטחנם בשמחה כמוצא של ל
- נ אור ואדיר במלחמה של תורה, בפלפול בהוראה, ובהושן משפט בחדוותא ובצילותא דשמעתא כנתינתן מסיני ברעותא דליבא ובקדושת לה ט
- ט הרת קדושת וצדקת אבותיו, מבעיר וממשיך ברוב הדור להנציח זכרם למען יידעו דור אחרון ויאותו לאור 1
- וב כן התעוררי כי בא אורך קומי, לחדש המלוכה ולבנות מקדש חרב וקול התורה והחסידות נשמע בקריה, בהשכם והער ב

הלא הוא מאיר דרכינו ומשובב נתיבותינו
הרב המאור הגדול לממשלת התורה האי גאון וצדיק חסידא ופרישא

כ"ק מרן אדוננו מורינו ורבינו אבדק"ק דז'יקוב שליט"א

בתת ה' שמחה במעונו, רוממות קל בגרונו,
בכלולי אפריון בנו החתן חריף ובקי טובא פרי הדר עץ חיים

הרב **משה שליט"א**
מבכירי ישיבת סלבודקא

עב"ג תחי' בת הרב הגאון המפורסם שלהיו"ח
מוה"ר **שרגא פינול רוזנבוים שליט"א**
ראש כולל קארלין בגבעת זאב ת"ו

חדב"ן טוב שכן קרוב, אביר הרועים רעיא מהימנא
כ"ק אדמו"ר **מקארלין סטאלין שליט"א**

ק-ה זכות אבות יגן עליהם, ויהי רצון שיעלה הזיווג יפ"ה, ויזכה רבינו שליט"א וב"ב לרוב נחת
דקדושה מכל יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא, סייעתא עליונה תלווהו להמשיך במפעליו
הקדושים, להוריק תורה וברכה לרוע ישראל, לכבוד ולנחת לאבותיו - רבותינו הקדושים
מראפשיץ ודז'יקוב זי"ע, בשמחה וטוב לבב ומרוב כל, על מי מנוחות ינהלינו עדי ביאת ינון, ובניין
בית מקדשינו בקרוב במהרה דיין, אמן.

המברכין ומצלאין לשלמא דמלכא
חז"ר **כוללי אמרי נועם**
קה"ק עטרת ישועה הגבאים והמתפללים
מכון 'עטרות'